

Kriza vpliva tudi na duševno zdravje

Duševnih stisk je zadnja leta opazno več, a porasta ni mogoče pripisati le posledicam ekonomske krize

Ob svetovnem dnevu duševnega zdravja so konec tedna pri Šentu v Mariboru pripravili okroglo mizo z za današnji čas aktualno temo: o vplivu ekonomske krize na duševno zdravje. Ljudje se soočamo z vrsto duševnih stisk, po podatkih so najpogostejše anksiozne motnje in depresije. Po ocenah bo, je povedal **Edi Belak**, predsednik združenja Šent, več kot 27 odstotkov Evropejcev v bodoče izkusilo tako ali drugačno obliko duševne krize. Skrb zbujačo je število samomorov: v državah Evropske unije letno položi roko nase kar 58 tisoč ljudi, kar je več, kot jih umre v prometnih nesrečah, kot je umorov ali kot je umrlih za posledicami aidsa.

Izguba službe povzroča velike stiske

Posledice duševne bolezni so večplastne. Izračunali so, da letno stanejo gospodarstvo tri do štiri odstotke BDP. Ali se v kriznih časih več ljudi zateče k psihiatrom? "Zadnji dve, tri leta opažamo večji porast števila pregledov v dežurnih ambulantah, daljše so tudi čakalne dobe za preglede v psihiatričnih ambulantah," iz vsakdanjih izkušenj pove psihiater **Miran Pustoslemšek**. Porast je občuten, pri pregledih v dežurnih ambulantah po njegovi oceni kar 50- do 100-odstoten, a ga Pustoslemšek ne pripisuje v celoti ekonomski krizi. "Ta je pomemben dejavnik, a poleg nje je še nekaj drugih socioloških in drugih momentov," pravi psihiater.

Da ekonomska situacija vpliva na duševno zdravje posameznika, meni Mariborčanka **Iris Jerič**. "Ko sem bila zaradi psihične motnje v bolniškem staležu, me je to zelo udarilo po žepu. Morala sem gledati na vsak tolar, dejansko se s svojimi prejemki nisem zmogla sama preživljati in del stroškov za stanovanje je pokrival oče. Zdaj ko sem zaposlena za štiri ure, štiri ure pa sem upokojena, še nekako gre. Ko se pogovarjam s souporabniki Šenta, lahko rečem, da jih soočanje s pomanjkanjem denarja in to, da ne dobijo ustrezne zaposlitve, pahne v dodatne duševne stiske." Tudi izguba službe povzroča velike stiske. "Kolegica je pripovedovala, da se ji je zaradi izgube službe porušil svet. Padla je v hudo depresijo, psihozo, in morala je v bolnico, da so ji pomagali..." je dejala Jeričeva.

Prvih 50 ur psihoterapije plača država

"Brezposelnost vpliva na čisto vsa področja človekovega življenja in včasih ne veš, glede na duševno zdravje, kaj je vzrok in kaj posledica. V zadnjem času je pred rehabilitacijskimi komisijami čedalje več ljudi, ki imajo težave v duševnem zdravju," opaža **Suzana Muraus**, ki se na mariborskem zavodu za zaposlovanje ukvarja z zaposlitveno rehabilitacijo, in dodaja, da ta porast zaznavajo ne le zadnje leto, ampak že kar nekaj časa. In kako je z zaposljivostjo? Na zavodu imajo programe, s katerimi se povečuje zaposljivost posameznika, programe, ki spodbujajo delodajalce pri zaposlovanju, a glede na veliko število brezposelnih to ne zadošča. Trg delovne sile deluje po svojih mehanizmih. "Težko je najti primerno zaposlitev, da bi bil človek za svoje delo ustrezno nagrajen," pravi Murausova.

Da se recesija močno pozna, opaža tudi **Damjan Sever iz mariborskega Centra za psihoterapijo**. Ker pri nas nimamo sprejetega zakona o psihoterapiji, ni zakonske podlage, da bi lahko ravnali podobno kot v sosednjih državah, kjer posameznika, potem ko mu pomagajo na psihiatriji, usmerijo (če to želi) v psihoterapijo; v Nemčiji denimo pacientu prvih 50 ur psihoterapije plača država. "To bi si želeli tudi pri nas," je dejal Sever. Zdaj jih kličejo ljudje v stiski, a si psihoterapije, ki je samoplačniška, ne morejo plačati, ker nimajo denarja. "Vsak od nas, ki izvajamo psihoterapijo, ima že dosti pacientov, s katerimi delamo zastonj," pravi Sever.

TATJANA VRBNJAK